

Odobritev dveh zakonov - Predsednik bo posegel v spor

ZAKONSKI PREDLOG ZA UVELJAVLJENJE SREBRA ZA DENARNO PODLAGO ODOBREN OD OBEH ZBORNIC. — S PREDSEDNIKOVIM PODPISOM STOPIL CARINSKI ZAKON V VELJAVO V TOREK ZVEČER.

Washington, D. C. — Ker želi izpolniti predsednikovo željo, da se kongres razstane koncem tega tedna, deluje senatorska zbornica zadnje dni s pospešeno hitrostjo, da spravi do odobritve zadnje nujne zakonske predloge. Tako je v ponedeljek brez posebno dolge debate odglasovala sprejem predloga, s katerim se uveljavlja srebro za delno denarno podlago. Sicer pa se je itak o malokaterem predlogu toliko razmotrivalo in debatiralo kakor ravno o tem; skozi zadnjih par mesecev je bil govor o njem na dnevnem redu. Predlog bo šel nazaj v poslansko zbornico zaradi nekaterih manjših izprememb, ki jih je senat izvršil na njem.

Določbe predloga, kot so bile končno sprejete, govore, da se mora zaloga srebra v narodni zakladnici povečati v primeri z zalogo zlata, vendar ne za več kakor za 25 odstotkov celotne zaloge. V svrhu povečanja te zaloge se daje zakladniškemu tajniku pravica, da po svoji uvidevnosti nakupuje srebro, toda s temi nakupi mora prenehati, ko doseže srebro eno četrtino skupne kovine, ki tvori podlago za denar, ali pa ko doseže srebro ceno \$1.29 za unčo. Za srebro pa, ki je bilo v Zed. državah 1. maja, ne sme plačati več kakor 50 centov za unčo. Za kupljeno srebro bo zakladništvo izdajalo srebne certifikate. Predlog daje predsedniku pravico, da nacionalizira vse srebro v Ameriki, da torej prepove svobodno trgovino z njim.

V torek pa je predsednik Roosevelt dal zakonsko veljavo takozvanemu carinskemu predlogu, ki ste ga prej odobrili obe zbornici. Zakon stopi v veljavo takoj ob podpisu in zato je predsednik izbral čas za podpis 8:30 zvečer, ko bodo že vse carinarne zaprte. Drugi dan zjutraj so se namreč že odpravile nekatere kazenske carine, in sicer avtomatično po določbah tega zakona.

S carinskim zakonom je dobil predsednik v roke mogočno oblast, ki mu je dana za dobo treh let. Samo s svojo odredbo, brez odobritve kongresa, lahko zviša ali zniža carino na razno blago v višini 50 odstotkov. Dalje lahko na svojo roko sklepa z vladami tujezemskih držav razne gospodarske pogodbe za uvoz ali izvoz raznega blaga, kakor tudi za kredite za uvoženo blago. Tudi te pogodbe pa se lahko sklepajo samo za dobo treh let in se morejo nato podaljšati za samo nadaljnjih šest mesecev. Vsako izpremembo v carinskih postavkah lahko preklicje predsednik, kadarkoli se mu zdi potrebno.

“Amer. Slovenec” je barometer našega verskega in narodnega gibanja. Kaže nam rast ali padec, kakor že nanese naše delovanje.”—Rev. Černe.

ZOPET NAPAD V AVSTRIJI

Minister se srečno umaknil smrtni nevarnosti.

Dunaj, Avstrija. — Nazijski teroristi so v torek izvršili noven napad in le sreči se ima zahvaliti avstrijski minister za javno varnost, Emil Fey, da je ostal pri življenju. Napadalcii so 24 milj daleč od Dunaja razdrli progo železnice Dunaj-Budapesta. Čuvaji na progi pa so še pravočasno dali vlaku, na katerem se je Fey vozil, znamenje, da se je ustavil, predno se je pripetila nesreča.

NAPADALCA SAMA SEBE UMORILA

Havana, Kuba. — Med tem, ko je v ponedeljek prebivalstvo s posebnimi slovesnostmi praznovalo osvoboditev Kube izpod ameriškega pokroviteljstva, je neka bomba raztrgala dve osebi, in sicer sredi najbolj obljudenega dela mesta. Žrtvi pa sta bila dva moška, ki sta nameravala s to bombo izvršiti napad na druge. Bržkone jima je bomba predčasno eksplodirala.

PORAST ŠTEVILA DRUŽIN NA PODPORI

Chicago, Ill. — Tekom maja je stalo na javnem reliefu v Illinoisu okrog 2000 družin več kakor v aprilu. Skupno je zadnji mesec dobivalo podporo 269.248 družin. Od teh jih je bilo 130.000 v chikaškem okraju, ostali so bili po drugih manjših krajih širom države. Ta porast v številu podpor reliefnih oblasti ni presenetil. Pričakovali so celo večjega vsled ukinitve dela pod CWA.

NI SE MOGEL LOČITI OD ŽENE

Chicago, Ill. — V ponedeljek zjutraj je umrla Mary Smetana, 2300 So. Central Pk. Ave. Ta izguba pa je potrla njene 65letnega moža, da je ni mogel preboleti. Popoldne istega dne je odšel v klet in kmalu za tem sta njegova sinova zaslišala strel. Odhitela sta za očetom in ga našla ležečega na tleh s kroglo v glavi. Mož je kmalu nato umrl in se bo njegov pogreb vršil istočasno z ženinim pogrebom.

JAPONSKI KONZUL IZGINIL

Sangaj, Kitajska. — Tri japonske bojne ladje so bile odposlane proti Nankingu, da izsledijo, kaj se je zgodilo s tamkajšnjim japonskim konzulom, ki je v petek preteklega tedna nenadno izginil. Incident so japonske oblasti vzele v skrajno resnem smislu in obdolžujejo kitajske oblasti, da ne skrbijo dovolj za varnost japonskih državljanov, kakor bi morale po mednarodnih zakonih in posebnih pogodbah.

TUGWELL 'POTRJEN'

Senatski odbor odobril njegovo povišanje.

Washington, D. C. — Senatski poljedelski odbor je v torek z glasovanjem odobril predsednikovo nominacijo, s katero je ta imenoval dosedanega pomožnega tajnika v poljedelskem departamentu, profesorja R. G. Tugwella, podtajnikom v omenjenem departamentu. 16 glasov je bilo oddanih zanj, dva proti. Skozi več ur so ga senatorji dan preje zasliševali, če v resnici drži s komunisti in je nasproten ustavi, kakor se je to o njem govorilo. Tugwell je oboje zanikal.

SEDEM JIH NAŠLO SMRT V GOROVJU

New York, N. Y. — Posebna rešilna skupina je bila odposlana, da prinese iz gorovja v dolino mrtva trupla sedmerih ponesrečencev, ki so preteklo nedeljo postali žrtev aeroplanske nesreče. Kaj je privedlo do nesreče, še ni znano. Ugiba pa se, da je pilot potniškega aeroplana, v katerem se je vozilo omenjenih sedem oseb, skušal leteti pod nizko ležečo meglo in je pri tem treščil v neko goro v Catskills pogorju.

NAZIJI BODO PREUSTROJILI ŠOLE

Berlin, Nemčija. — Nemško učiteljsko osebje bo moralo letošnje počitnice preživeti deloma v nazijskih taboriščih, kjer se jim bo dajal naroden, političen, znanstveni in telesni pouk v smislu nazijskih idej. Kakor se je izrazil prosvetni minister, se bodo polagoma preustrojile nemške šole, da bodo bolj odgovarjale zahtevam nove Nemčije.

KONKURENKA PATORČKOM

Sac City, Ia. — Neka tukajšnja družina bi bila skoraj za temnila slavo, do katere je prišla pred par tedni kanadska družina Dionne s svojimi pe-

TELEFONSKA POVRAČILA SE PRIČNO S 1. OKTOBROM

Chicago, Ill. — Tukajšnja telefonska družba je ukrenila vse priprave, da bo mogla pričeti s povračili preveč vplačanih pristojbin telefonskim odjemalcem s 1. oktobrom. To bo morala storiti po odredbi sodišča, kjer je izgubila tozadevno, 11 let trajajočo razpravo. Skupno bo morala povrniti odjemalcem \$20,700,000. V poštev bodo prišli tisti, ki so imeli stanovanjske telefone na linijah z dvema ali štirimi strankami, ali pa trgovske telefone z eno ali dvema strankama na liniji.

KRIŽEM SVETA

Berlin, Nemčija. — Nemška vlada drži v popolni tajnosti nameravani sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem in ni nemškemu časopisu dovoljeno poročati o njem. Zato se tudi še ne ve, kjer se bo sestanek pravzaprav vršil.

San Salvador. — Kakor govore poročila, je bilo nad 2000 oseb ubitih v strahovitem orkanu, ki je pretekli teden divjal po Centralni Ameriki. Samo v mestu Honduras jih je prišlo okrog 500 ob življenje. Zemeljski plazovi so podsuli več mest.

London, Anglija. — V nižji zbornici se razmotriva predlog, s katerim bi se prepredele obstoj fašistične organizacije črnosrajčnikov, in sicer z motivacijo, da so nevarni javnemu redu. Organizacija je povzročila že več političnih spopadov.

Stuttgart, Nemčija. — Po odredbi oblasti se bo v bodoče izključil iz šol judovski verski pouk. Do zdaj so mogli učenci jemati ali katoliški, ali protestantski, ali pa judovski pouk. V naprej bodo morali Judje svoje otroke sami poučevati v religiji.

Tej družini, po imenu Wycoff, so se namreč pred par dnevi rodili četvorčki. Njih mati je stara 30 let. Oče je cestni delavec in je imel do zdaj skrbeti za pet otrok s \$16 na teden.

ZA ODVRNITEV STAVKE

Predsednik namerava dati svoja navodila posredovalcem pri pogajanjih. — Načrt vlade še neznan.

Washington, D. C. — V ponedeljek in v torek so se vršile v Beli hiši konference med predsednikom in višjimi vladnimi uradniki, na katerih se je razmotrivalo vprašanje spora v jeklarski industriji. Izid konference pa je ostal tajen in ni mogoče nič določnega povedati, kak korak bo podvzela vlada.

Kakor so se razširjale govornice, bo predsednik aktivno posegel v poravnavo spora. Ne bo pa storil tega osebno in torej ne namerava konferirati niti z eno niti z drugo skupino, marveč bo samo posredovalcem dajal uradne nasvete. Izraža se tudi domneva, da utegne vlada prisiliti na kongres za takojšnje odobritev Wagnerjevega delavskega zakonskega predloga, ako bi se razvidelo, da bi se drugače ne dala odvrniti preteča stavka. Vendar pa to ni dosti verjetno, kajti prekratek čas bi tega ne dopuščal. Delavski delegati namreč ta četrtek glasujejo, ali bodo vztrajali pri stavki, ali bodo sprejeli Johnsonov predlog po ustanovitvi odbora treh mož; za soboto pa je že stavka določena.

Kakor se je administrator Johnson izrazil v torek, še ni bil odločen, ali bo prisostvoval konvenciji jeklarskih unij v četrtek, ali ne. Tudi ni bil še siguren, ali bo poslal koga, ki ga bo zastopal.

PES ČUVAL MRTVEGA GO-SPODARJA

Chicago, Ill. — Ko je šel preko Goethe ceste pri No. Dearborn St., se je črnski duhovnik Wm. Bailey, 1712 W. Austin Blvd., mrtev zgrudil na tla. Imel je s seboj psa, ki se je vsedel poleg mrtvega gospodarja, in ni nikomur pustil, da bi se mu približal. Šele, ko so psa s silo odvlekli proč, so mogli odstraniti truplo.

Iz Jugoslavije.

STRAŠNA TOČA V SAVINJSKI DOLINI NA ŠTAJERSKEM UNIČILA VSE PRIDELKE V OSMIH VASEH. — V LJUBLJANI IN PO GORENJSKEM JE SNEŽILO. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NOVICE IZ DOMOVINE.

Uničen sadni in poljski pridelek

Braslovče, 30. junija. — Popoldne, nekoliko po 3., je nastala okrog Braslovč silna nevihta. Kmalu se je vsula gosta toča brez dežja. Padala je po okoliških vaseh Gornjih Gorčah, Malih Braslovčah, Podvrhu, Obramljah, deloma po Braslovčah, Letušu, Gomilskem in Št. Juriju. Padlo je je 15 do 20 centimetrov visoko. Uničila je ves hmelj, oklestila vse sadno drevje in uničila vse žito, tako da ga bodo morali pokositi. Nobena bilka ne stoji več pokonci. Polja so izgledala kakor po zimi, vsa bela od toče.

Ljudje so obupani. Denarja ni in prizadeti so po večini mali posestniki, ki jim je bil hmelj edino upanje, sedaj pa še ostalih skromnih pridelkov ne bo.

Sneg koncem maja

Ljubljana, 28. maja. — Mnogi že kmalu ne pomnijo, da bi bil koncem maja kdaj tak mraz, kakršen je bil v nedeljo do davi. Po planinah je v nedeljo celo snežilo, pa tudi po nekaterih višjih hribovih na Gorenjskem in okoli Ljubljane so prav redke snežinke padale na zeleno odejo gozdov in travnikov. Prav visoko na Gorenjskem je snežilo celo v ravni. Na Krimu je tudi nekoliko zasnežilo. Mnogi se spominjajo, da je leta 1898 okoli 20. maja močno snežilo tudi po ravnini. Vremenski šaljivci pa so danes pripominjali v razgovorih o vremenu: “Trije ledenjaki so prestavili svoj režim za 14 dni pozneje.”

V soboto ponoči so bili v okoličih in tudi drugod močni nalivi. Hude plohe so bile v Polhograjskih Dolomitih, pa tudi na Dolenjskem. Okoličani in vrtnarji so se bali, da ne bi davi pritiskala huda slana, ki bi gotovo posmodila v prvi vrsti fižol, krompir, zelenjavo in cvetje. Napravila bi pač veliko škodo. Megla je na mnogih krajih slano preprečila in tako obvarovala našega kmeta pred veliko škodo.

Korenjak

Moravska dolina se lahko ponaša s starim Orehkom, ki je že prešel 92 pomladi. Kljub visokim letom še vedno opravlja razna domača in poljska dela, pa tudi težko naloženega oprtnega koša se še ne ustraši in ga kakor štiridesetleten možak krepko nosi.

Beda rudarjev

Hrastniški rudarjem se položaj še čisto nič ni izboljšal. Kakor poročajo, delajo sedaj samo šest šihov na 14 dni. Šihiti so plačani po 38 Din. Za razne socialne dejatve pa morajo rudarji, kateri delajo, dati o krog 50 Din. Tako jim ostane od vsega 14dnevnega zaslužka

le okoli 178 Din, kar nikakor ne zadošča za hrano in druge potrebščine družine. Seveda so poleg rudarjev prizadeti tudi drugi podjetniki, ker če delavec nima denarja, ne more tudi ničesar kupiti. Revščina je tako velika, da mora banska uprava pošiljati revnim družinam razna jedila.

Silna nevihta v Bosni

V Mostarski okolici je malo pred binkoštni besnela strašna nevihta s silnimi plohami, spremljana z velikim viharjem. Nalivi so bili tako močni, da je bila mostarska železniška proga na več krajih zasuta s peskom in kamenjem, da je vzelo delavcem celi dan časa, predno so progo očistili, da se je lahko nadaljeval promet. Zelo je oškodovana tudi leva obala reke Neretve, kjer so hudourniki odnesli veliko rodovitne zemlje s pridelki vred. Tudi veliko vinogradov je voda odnesla in uničila.

Smrtna kosa

V Kranju je umrla Mara Blagne. — V ptujski bolnici je umrl Ivan Orlač, posestnik v Gradišču, občina Sv. Barbara v Haložah. — V Mariboru je umrla Hermina Kontbauer, hišna posestnica, stara 61 let.

Smrt na železniškem tiru

Na železniškem tiru, ki vodi v karavanski predor, so našli razmesarjeno truplo mladega človeka, v katerem so spoznali domačina Franceta Dovžana, 20letnega delavca v tovarni na Javorniku. Ali se je zgodila nesreča, ali je vzrok smrti kaj drugega, bo za vedno ostala uganka. Dasi je prehod čez progo pred predorom zastražen, vendar je mogoče, da je v nočni temi Dovžan zašel na tir. To pa se je moralo zgoditi že ob 11. uri, ko vozi brzovlak v Področje in je to tudi zadnji vlak do jutrnjega brzovlaka, ki prihaja iz Avstrije.

Vlom v župnišče

Neznan zlikovec je neke noči vdrl v župnišče na Planini pri Sevnici. Na srečo so ga zaslišali in ga preopdili, vendar je kljub temu odnesel precej stvari, zlasti prekajenega mesa.

Obsojen

V Ljubljani je bil te dni obsojen na 12 mesecev ječe in 300 Din kazni Janez Pirman iz Pirmanov pri Sv. Vidu, ker je bil zasačen kot lovski tat in pa, ker je ponarejal denar.

Nova kolonija

V Berlinu na Nemškem so prvo nedeljo maja ustanovili novo Jugoslovansko kolonijo. Prvega skupnega sestanka se je udeležilo nad 100 jugoslovanski državljani, ki že dalje časa žive v inozemstvu.

POMANJKANJE VODE VSLED SUŠE

Slika je bila vzeta v Menominee, Wis., v središču krajev, ki jih je pritisnila letošnja suša, in kaže, kako se dragocena voda razdeljuje med tamkajšnje prebivalstvo. O kakem zalivanju vrtov v teh krajih ni bilo govora.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Črna in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891.

Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tisku: EDINOST PUBLISHING CO.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Naročnina:		Subscriptions:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Narodne inštitucije in slovenska mladina

(Dalje.)

CASOPISJE

Kulturni napredek naroda se med drugim ocenjuje tudi po kulturni stopnji njegovega časopisja, kajti časopisje je glasnik vsega življenja narodovega. Toda mi, ki se kaj radi ponasamo z narodnimi pridobitvami, cenimo slovensko časopisje ne po kakovosti, ampak po številu. V našem narodnem ponosu računamo: toliko je dnevnikov, toliko tednikov ter mesečnikov; naše narodno srce poskakuje od veselja, da nehoti vzkliknemo, kako močni smo. A pri tem nič ne premisslujemo, da imamo med slovenskimi listi razločevati razen dobrih tudi polovičarske in slabe, kvarljive liste.

Ako hočemo vzgojiti dobro mladino, mora čitati le dobre časopise; kdor bere le polovičarske liste in slabe, se sklepa, da bo tudi njegova mladina polovičarska in slaba.

Vera in narodnost, to so kreposti našega naroda; časopisi, ki zagovarjajo in branijo te narodne ideale, to so dobri časopisi! Med temi imamo mi katoličani le en sam katoliški dnevnik, pa še tega tako malomarno vzdržujemo ter brezbrizno gledamo na boj, ki ga vodi ta list za pravico in resnico, misleč, saj je vseeno, kakšen časopis beremo. Tako so rekali tudi katoličani v Mehiki ter držali križem roke zaradi ljubega miru; medtem so se pa nasprotniki mrzlično utrjevali in slednjči tudi z vsilo silo popli pod Callesom — modernim Neronom; — tedaj so morali katoličani drago plačevati svojo malomarnost ter jo odplačati celo s krvjo. Ni izključeno, da enaka usoda tudi nas lahko zadene, kakor so jo morali občutiti ter jo še vedno čutijo katoliški Mehikanci, zategadelj moramo biti tudi mi katoličani vedno pripravljani. Ne spati, ne dremati v tem splošnem metezu, da nas ne prehiti sovražnik, ki nas opazuje z orlovimi očmi; ni tedaj vseeno, da malomarno ter brezbrizno opazujemo to gibanje, ampak dolžnost je naša, da sodelujemo v tem boju ter da krepko zagrabimo tudi mi za najsilnejše orožje proti nasprotnikom naše vere, ki je katoliško časopisje.

Le pogledimo naše nasprotnike, s kakšno vneto in ognjem navdušujejo svoje pristaše na vztrajnost in stanovitnost; le pogledimo, kakšnih podlih in nizkotnih sredstev se poslužujejo, da bi nam ameriškimi Slovencec iztrgali ter izbrisali vsako sled, kar bi spominjalo na vero. Nobene besede se ne čita iz njih časopisov, o junaških činih, ki so jih doprinašali naši očeti, ko so čuvali svojo vero, svoj jezik, svojo mladino pred turškimi vpadi; nobene besedice zgražanja radi preganjanja katoličanov v Mehiki; nobene besede pomilovanja za onih tisoč in tisoč duhovnikov - nesrečnikov, ki na Solovjetskih otokih, odrezani od vsega sveta, umirajo v ledu in mrazu — radi vere. Za vse to ima brezversko časopisje popolnoma gluha ušesa, pač

pa ima vsa polna usta ogorčenja ter zgražanja nad katoliškimi "grozodejstvi", ki jih išče in stiče z mikroskopom v vsakem gnjilem klopotu, ki slučajno od nekdaj prileti.

Kako spretno znajo ti protiverski listi prikrivati vsa junaštva in žrtvovanja, ki jih dnevno doprinaša čednost krščanstva, a nasprotno, kako se oni trudijo in mučijo, da bi pokazali podlost in nečimernost današnjega sveta kar v najsvetlejši luči. Kako poveličujejo za "plemenito dobroto" današnje človeške družbe — razporoko, — to moderno prokletstvo, ki je razkosalo že nešteto družin, povzročilo neštevilno umorov teh pahnilo tudi že mnogo slovenske mladine v sirotišnice; kako povzdigujejo civilne poroke in civilne pogrebe, kjer se slavi in poveličuje "Narava", "Vesoljstvo", a pravi in živi Bog jim je le majhen "bog"; in vendar se ti civilni pogrebi, te protiverske demonstracije ne morejo vršiti brez katoličanov, ki pridejo na ta demonstrativni pomp in sicer taki, ki zjutraj prižigajo svečke na čast sv. Antonu, popoldne pa se gredo klanjat satanu in njegovemu napuhu.

Ali smo mi katoličani samo le za figuro, ki se lahko izpostavlja vsaki čas po vetru, ali pa smo trdna in kremenita skala, ki se ne da omajati?!

Ali smo mi katoličani le tarča, v katero je naperjena vsa protiverska furija, ali pa smo disciplinirana armada bojevnikov, ki zna protiverske puščice tudi odbijati?!

Mi, katoliški delavci, se moramo predvsem zavedati, da je vera, v kateri nas je naša narodna mati vzgojila, naša najdražja svetinja, z našim polovičarskim nastopom pa postavljamo ta neprecenljivi zaklad najhujšim verskim sovražnikom v zasmeh. Biti polovičar se pravi škodovati samemu sebi, škodovati ugledu svojih sorojakov ter se iz božjih stvari norca delati. Sovražnika se najlože ubraniš, kadar je odkrit; težko se je pa bojevati s sovražnikom, ki je prikrit, ker ga ne vidiš; kaj lahko se je katoličanu orestiti naših brezvercev, ker so odkriti nasprotniki našega mišljenja; tembolj nevarni so nam pa polovičarji in z njimi polovičarski listi, ravno zategadelj, ker so "pokrita rihta". Kakor je pri teh slednjih njih vera vsaki hip na tehtnici, tako tehtajo tudi njih narodnost površno in malomarno; kadar bo n. pr. brezverec smešil temelje naših verskih resnic, tedaj je katoličan dolžan, da to špikanje in zbadanje odbija; polovičar tega ne bo storil, ampak bo še z brezvercem potegnil ter mu pomagal "farskega" še bolj osmešiti. To smešenje, dasi je zavito navidezno v nedolžno šalo, skušajo naši nasprotniki uporabljati tam, kjer se zbira posebno mladina, ker to oni dobro vedo, da naša mladina hoče biti le "smart", noče biti radi vere v zasmeh; zategadelj odpade mnogo naše mladine že v rani mladosti od vere, od naroda. To smešenje pomeni boj, ki smo ga dolžni odvrčati ter odbijati do skrajnosti. Katoličan ni imel nikdar miru pred oholim rdečkarjem, ki se je široko ustil, "da se ne bo pustil ob smrti poškopiti s tisto 'smrdljivo' vodo, ampak se bo dal slovesno sežgati"; a katoličan mu je zabil: "Saj drugega tudi ne zaslužite, kakor da se pustite v peči sežgati; ogenj in žveplo ste bruhali v življenju čez našo vero in naše svetinje — v ognju in pepelu naj se razprši že ob smrti vaše puhlo naprednjaštvo!" — Brezverec ni več odgovoril in katoličan je imel pred rdečkarjem mir.

Protiverski časopisi napadajo venomer temeljna načela in nauke krščanstva; njih pisava je robata in prostaška, vse njih umivanje zagrižen proti načelom logike, poleg tega absolutno pomanjkanje sleherne kritične razsodnosti. Tako brezversko časopisje ni pravi vir za omiko slovenskega naroda; nobena škoda bi ne bila, ko bi usahnili ta vir, iz katerega teče samo nesnažna tekočina. Tako časopisje, ki vzgajajo samo janičarje zoper vero ter odtujajo narodu najlepši cvet narodov — tako časopisje moramo odvrčati z mrzkim zaničevanjem!

Današnji časi zahtevajo od nas nekaj špartanskega duha; kot katoličani smo dolžni izpolnjevati, kar nam nalaga naša vera, kot Slovenci smo pa dolžni, da čuvamo našo mladino ter jo vzgojimo tako, kakor nam narekuje naš narodni čut. Zbirati se moramo okrog dobrega, narodnega časopisja, da naš notranji in zunanji sovražnik ne razdvoji. Posebno mi, katoliški delavci, se moramo oklepati edinega katoliškega dnevnika, ki je najvažnejša postojanka v naši slovenski trdnjavi; ako tega izgubimo, tedaj bomo tudi vedeli, da je sovražnik prodril našo skupno fronto in da je ameriškano slovenstvo že zaigrano.

Katoliški časopis služi sorazmerno Bogu in svojemu narodu; v njem je združena vera z narodnim čutom; dokler bo živa naša vera, dotlej bo živel naš jezik in ni je sile na svetu, ki bi ga mogla iztrebiti. Le v veri je naša moč in v katoliškem časopisju naša bodočnost; bodimo tedaj zavedni, narodni bojevnik ter hrabri vojščaki Kristusovi, kateremu smo dolžni brezpogojno slediti in mu služiti do zadnjega diha!

(Dalje prih.)

KAKO JE BILO NA BASEBALL DOMA

So. Chicago, Ill.

V nedeljo 3. junija je bilo pri nas vsakovrstnih dogodkov. Ne bom vseh popisoval, se bo že kateri drugi zavzel za to in opisal lepo slovesnost, katero je praznovalo dr. Marije C. Spočetja št. 80, KSKJ. Meni je bilo naročeno, da naj zopet kaj napišem o baseball igri, katero so igrali, kot je bilo že zadnjič omenjeno, fantje dr. sv. Alojzija št. 47, KSKJ. iz Chicage.

Vreme je bilo to nedeljo izvrstno. Pihal je lahen veter, zlasti ob Michiganskem jezeru, kajti tik ob jezeru je igrišče za baseball, prav idealen prostor za razvedrilo ob vsaki priliki. Tam se je tudi omenjeno nedeljo zbralo lepo število ljudi, ki so prisostvovali baseball igri, ki se je vršila med našimi Florijanci in Alojzijevci iz West side.

Med west-sajdarji sem opazil več znanih obrazov. Bili so Mr. Math in Joe Kremesec st., ki sta opazovala potek igre, v kateri so tudi njuni sinovi igrali. — Father Čagran je sedel sredi med fanti iz West side in jih vzpodbujal, naj se ne dajo. Mr. Math Cerar je bil med njimi tudi prav glasen in obljubil fantom tudi nagrado, če odnesejo zmago na West side. Pa, če se ne motim, je tisto nagrado potrošil sv. Šimcagi, v družbi Mr. John in Louis Novak in tudi Novinar je bil med njimi, kot sem pozneje zvedel. Kaj ne, Mr. Cerar? — Mr. Math Stone in Mr. Lovrenc Samotorčan, sta si pa sedaj razdelila postojanko. Prvi je v družbi Mr. Strusa in drugih držal svojo postojanko na "left field" pri studentu pod hrastom. Drugi, Mr. Samotorčan, je pa bil za mrežo pri "back stop Umpire". Na "first base" so pa bili Mr. Joe Strubel in Mr. Stibernik iz So. Chicage. Izmed Westsajdarjev je pa to delo opravljal Mr. Bogulin sr., kojemu bi svetoval, da si da drugič za take prilike svoj "lajbec" s sapo napihati, drugače se še lahko pripeti nesreča, kot se je zadnjič, ko mu je priletela bala naravnost v prsa in to bala od lastnega sina, kakor je sam rekel. No, Mr. Bogulin, kako sta se s sinom zmečila doma?

Kmalu ob pričetku igre sem bil poklican na važno "konferenco", katero je sklical Mr. Shiftrer v družbi z Mr. W. Komparetom. Posvetovanje je trajalo komaj par minut in je bilo v neposredni bližini igrišča v prijetni javorjevi senci. Izda tega posvetovanja in sklepov, pa ne bom razglašal v javnost in dobro je bilo kar je bilo.

Ne smem pozabiti, da je bil pri igri navzoč tudi Mr. John Prah iz Chicage, s katerim sva nedeljo poprej s pelincem potrdil član dr. Najsv. Imena. Za-

dravljala. Škoda, da je najboljši zamudil. — Mr. Kočvar, voznik igralcev z West side je pa dobro napravil, ako so se njegove besede v pogovoru po igri uresničile.

Po končani igri, ki je izpadla 10 proti 3, v prid našim igralcem, smo se podali ein domov, eni pa v cerkveno dvorano, kjer se je nadaljeval dopoldanski, ozioroma popoldanski program slovesnosti dr. M. C. Spočetja. — Končam za danes. Kako je kaj bilo v Waukeganu 10. junija, bom pa prihodnjič poročal. Do tedaj pa nasvidenje.

Frank Juvancič.

Z DALJNEGA ZAPADA

St. Joseph Valley, Wash.

Dolgo časa že se nihče ni oglasil iz zapadne države Washington, zato sem se namenila, da jaz nekoliko napišem. — Najprej naj povem, da je pomlad lep in vse kaže prav lepo. Žita dobro rastejo in trave so tako lepe, da smo že koncem maja pričeli kositi. Letos, hvala Bogu, če se bo moglo seno srečno spraviti, ga bo vsak imel precej. Sedaj nam namreč že tri ali štiri dni nagaja deževno vreme, pa upamo, da nam Bog pošlje solnce, da nam seno na travnikih ne segnije.

Včeraj, v nedeljo, 3. junija, smo imeli procesijo sv. Rešnjega Telesa. Procesija se je vršila zunaj in so bili trije blagoslovi pri kapelicah. Slavnost praznika se je pričela s sv. mašo ob 10:30 dopoldne, po sveti maši se je razvila procesija. — Zadnji, četrti blagoslov, je pa bil v cerkvi. Veselo pritrkavanje je lepo slovesnost še povečalo in tudi streljanje smo imeli, s katerim so se pa fantje postavili. Cerkev in znamenja, ozir. kapelice, vse je bilo jako lepo okrašeno, za kar hvala vsem, ki so kaj v ta namen pomagali. — Po procesiji je bila "južina" ali banke, katerega je udeležila velika množica. Napravil se je lep dobiček, ki se bo porabil za potrebne stvari.

Danes, 4. junija, se je pričela poletna šola. Sestre Holy Name reda, dve po številu, boste učili otroke katekizma in verskih resnic za čas 14 dni. Ravno tako tudi v Valley. To je pač zelo potrebna stvar za mladino, ker silno malo so poučeni ravno v katekizmu.

Dne 4. maja se je raznesla novica, da je bil v New Port, Wash., ubit od elektrike Louis Strojan. Pokopan je bil tukaj na našem pokopališču s sv. maša zadušnico, katero je daroval za pokoj njegove duše Rev. Thomas Early. — Pokojni Louis je bil dober fant in je bil tudi član dr. Najsv. Imena. Za-

pušča žalujoče starše Franka in Katarino Strojan, dva brata, Jackie in Tony, in sestro Anno, omoženo Kurtak ter več drugih sorodnikov. — Rojen je bil pred 29 leti tukaj v Valley. Naj mu bo lahka rodna zemlja ameriška in naj mu sveti večna luč. Žalujem naše sožalje. — Končam za danes in pozdravim vse Slovence in Slovenke širom Amerike in tudi onkraj oceana. S. M., poročevalka.

VOLILEM NA ZNANJE

Chisholm, Minn.

V Minnesoti se bodo letos v mesecu juniju, to je dne 18. junija, vršile primarne volitve za okrajne in državne urade, kakor tudi za državno zakonodajno in kongres.

Ker je pa za primarne volitve letos v veljavi nova postava, zato želimo opozoriti vse slovenske volilce, da naj bodo previdni, ker drugače bo njih glasovnica (ballot) neveljavna. Po starem je bilo tako, da je vsak volilec pri primarnih volitvah bil vprašan, katere stranke glasovnico hoče. Ko je zahtevano glasovnico dotične stranke prejel, je potem izbral imena kandidatov, za katere je hotel voliti, ker na vsaki glasovnici so bila imena samo ene stranke. Sedaj, po novem, bo pa samo ena glasovnica. In na glasovnici bodo imena kandidatov vseh strank. Voliti pa sme vsak samo za kandidate ene stranke, to je samo demokratske, ali samo republikanske, ali pa samo Farmer Labor.

Kakor hitro pa bo kdo volil za enega kandidata ene stranke, za drugega pa druge stranke, bo taka glasovnica neveljavna. Torej, bodite previdni, da ne boste mešali. Ta postava velja samo za primarne volitve. Pri volitvah v jeseni pa boste volili kakor boste hoteli. Predno greste na volišče, dajte se podučiti, da ne bo vaša glasovnica vržena proč.

V St. Louis okraju, kateri je največji v Minnesoti, kandidira več Slovencev za različne urade. V Virginia kandidira za urad okrajnega komisarja šestega okrožja Slovenec Joseph Krakar. Ravno tako tudi kandidira na Ely za komisarja petega okrožja Slovenec Joseph Verant. Obema želimo veliko uspeha.

Kakor sem že omenil, je St. Louis okraj največji v Minnesoti. Po površini je večji kot je država Vermont. V okraju živi okoli 270,000 prebivalcev. Davčna vrednost je okrog 300 milijonov dolarjev. Da je vrednost tako velika, je vzrok ta, ker v St. Louis okraju se nahaja večina ležišč železne rude v Minnesoti. Velika večina minnesotskih Slovencev živi v St. Louis okraju. Okraj je razdeljen na sedem okrožij. Na čelu vsakega okrožja je komisar (Commissioner), kateri je izvoljen za štiri leta. Vseh sedem komisarjev skupaj pa tvori o-

(Dalje na 3. strani.)

TARZAN V NOTRANJOSTI ZEMLJE

(88)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

Kmalu je Tarzan spoznal, da Jana tudi lahko pleza po drevesih in mu je ni treba nositi, ker gre sama lahko za njim po drevesih. Zato sta se odpravila proti kraju, kjer je Tarzan poprej pustil svoje Wazire. Ni hodil dolgo, ko je nepričakovano začel nek stopinje. Ko je nekoliko počakal, je kmalu zagledal skoro nagega zago-relega človeka, ki je stopal proti njemu. Kaj neki ta dela tukaj v tem nevarnem kraju, si je mislil Tarzan in skočil z drevesa.

Komaj ga je oni drugi ugledal, je že veselo zakričal "Tarzan!" Vzelo je nekaj časa, predno je mogel Tarzan prepoznati pristača. "Gridley, Jason Gridley," reče veselo Tarzan. "Jana mi je povedala, da si mrtev." "Jana?" pravi začuden Jason. "Kaj si jo videl? Kje je?" "Tukaj!" odgovori veselo Tarzan, ko je ravno Jana skočila z drevesa na tla. Jason se je takoj obrnil proti njej, a se je kmalu premislil, ko je videl, da najhuj ni ravno dobrodošel.

Tarzan je začuden gledal na oba, a ga ni veliko zanimalo, kaj bi neki imela ta dva skupaj. "Pojdimo," je rekel čez nekaj časa, "moramo najti Wazire." Nekoliko naprej so naši trije znanci naleteli na Wazire, ki so imeli s seboj štiri vjetnike in sicer Thoara, in tri Korzarje. Sele, ko je Tarzan razložil Waziro, da to niso sovražniki, so jih ti razvezali. Jana se je vrgla na Thoara in ga začela objemati, kar Jasonu ni bilo preveč po volji.

Tarzan je pa že delal načrte za prihodnost. "Če hočemo kedaj najti zrakoplov O-220," je rekel Jasonu, "moramo iti za tokom reke. Thoar in Jana morajo tudi z nami, ker v slučaju, da naletimo na zrakoplov, jih lahko spravimo v de-željo Zoram." Thoaru se je čelo nekoliko omračilo, ko je zagledal Jasona in je vprašajoče pogledal Jano, ki mu je rekla: "Ni treba da bi ga ubijal, ker če bi mi kaj hotel, bi ga bila že sama napadla in premagala."

DENARNE POŠILJATVE

v Jugoslavijo, Italijo in vse druge države pošiljamo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. Denar dobijo prejmniki po pošti direktno na dom brez odbitka. Ker se cene pogosto menjajo, računamo po cenah onega dneva, ko prejmemo denar. -- Včeraj so bile naše cene:

Dinarji:	Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 2.70.....100 Din	Za \$ 5. pošljite...\$ 5.75
Za \$ 5.00.....200 Din	Za \$10. pošljite...\$10.85
Za \$10.00.....400 Din	Za \$15. pošljite...\$16.00
Za \$12.25.....500 Din	Za \$25. pošljite...\$26.00
Za \$24.00.....1000 Din	Za \$40. pošljite...\$41.25

Vsa pisma in pošiljave naslovite na:

John Jerich

(V pisarni Amerikanskega Slovence)

1849 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL.

ZA SVETOST IN SVOBODO CERKVE

Kar se dogaja zadnje čase na cerkveno-kulturnem področju v Julijski Benečiji, kakor Italija imenuje svoje podjarmljene kraje na vzhodni meji, to je resnično sramota za Italijo pod vodstvom Mussolinija kakor za ves kulturni svet, ki se mu to gotovo gabi, ki pa nič proti temu ne stori. Ker se tržaško - koprski škof, znan po svojem italijan. patriotizmu, ni hotel in ni mogel ukloniti vsem diktator fašističnega poveljstva tržaške province na cerkvenem upravnem polju, zahteva režim od vrhovnega poglavarja Cerkev, da dr. Fogarja po desetih letih pastirovanja kratkoma odstavi. Kako predrzna je taka zahteva, to nam bo jasno, če pomislimo, da jo stavlja na sveto stolico, ki je vedno bila in bo branik krščanske kulture in pravice, tržaški prefekt Tiengo, kojega policijski kvestor je, ko je Tiengo bil na čelu goriške province, dal nalašč poškodovati in pomazati italijanske spomenike in napise, da bi spravil domače prebivalstvo v konfuzijo in zapore. Toliko, kolikor se tiče incijatorja te grde gonje zoper enega najodličnejših italijanskih prelato ob sveti maji nove Italije, kakor ji pravijo — kar pa stvar samo zadeva, jo bomo nekoliko podrobneje osvetlili.

Da je provincijalno tajništvo tržaškega fašija, podprto od prefekta, pobralo vse čenče, ki jih zamazana ali bolna in otročja domišljija rojenih intrigantov spletno okoli vsake vidne osebe, in jih je po desetih letih kot čisto resnico prezentiralo javnosti, dočim so bili ti isti faktorji dozdaj nad vse srečni, če so imeli biti v škofovih prostorih sprejeti, to ima svoj globlji vzrok, ki ga poznavalcu razmer v Julijski Krajini ni težko najti. Povejo nam ga statistične številke, ki se tičejo narodnosti prebivalstva tržaško-koprske škofije, in ki nam povedo, da je tu slovensko prebivalstvo enako močno ko italijansko — 225.000 Slovanov v okroglem znesku proti 225.000 Italijanom (od teh 167.000 samo v mestu Trstu) — in da se to slovensko prebivalstvo v duhu Cerkev in po njenih kanonih pastiruje v svojem maternem jeziku, kakor to tudi konkordat predpostavlja in potrja ter jamči. Šeasoma pa je režimu uspelo, da se je jezik domačega slovenskega prebivalstva začel tudi v cerkvi izpodirati, najprej v tako zvanih dvojezičnih farah, kjer je slovenski element povsod v veliki večini, v zadnjem času pa tudi že po čisto ali vsaj po pretežnem delu slovenskih farah, to je v krkavskem, krškanskem, pičenskem in oprtalskem dekanatu pa tudi po drugih, vsaj kar se večjih centrov tiče. To se je moglo zgoditi le zaradi velike konivence tržaškega škofa, ki je pač Italijan po narodni miselnosti in srcu in ki je na vsej črti, kolikor se sploh more v najširših mejah morale še opravičiti, skušal pri nasproti režimu, da bi se prepričala škodljiva trenja in spori, z eno besedo, večje zlo, in da bi se prebivalstvo, kolikor le gre, počasi in brez večjih bolečin in kriz priljučilo razmeram v novi državi in njenim političnim smericam, kar je bilo po njegovem mnenju in z italijanskega nacionalnega stališča gotovo patriotično delo. Da pa je kljub temu obnem skušal biti v najstriktnjšem smislu pravičen tudi svojim slovenskim vernikom, kolikor je to v tako nacionalističnem in absolutističnem režimu kakor je fašistični, sploh mogoče in da se je prizadeval obvarovati jih na cerkvenokulturnem polju vsaj najhujših krivic, da se ne bi po raznarodovalni politiki režima sploh oropali svoje naravne pravice do božjega nauka, milosti in tolažbe v domači besedi, ki edino govori srcu — tega mu ne sme šteti nihče v zlo, ampak je samo v čast škofa katoliške nadnarodne in univerzal-

ne Cerkev. Saj vemo, da je papež Benedikt XV. sam v javnem pismu odločno obsodil divjanje proti slovenskim duhovnikom in vernikom ter barbarske napade na njihov jezik v cerkvi, ki so jih bili takrat uprizorili taisti načelniki fašističnih pretepaških tolp, ki danes z vladnega stola tržaške province zahtevajo odstranitev dr. Fogarja s tržaške škofovske stolice, s katere so takrat bili izgnusili istotako italijanskega nacionalnega škofa Bartolomajsa, ki je rajši šel, kakor da bi se ponižal v njihovo slepo orodje.

Sedaj mora biti pač vsakomur jasno, zakaj je tajnik fašistične stranke za tržaško provinco, Perusino, na pobudo onega prefekta, ki slovenski domači življenjski sovražnik in ki bi ga, če bi mogel, najrajši iztrebil, mobiliziral gospoda Segreta, senatorja mesta Trsta, tržaškega župana Salema, poslance, provincijalnega poglavarja in druge odličnejake, ki naj bi kot njegove marionete pritisnili na to zahtevo pečat ljudske volje "najzvestejšega mesta Trsta", ki pa je po ogromni večini na strani svojega škofa. Zgodilo se je pač to, kar se je spričo zahrtnosti, neobjektivnosti in brezobzirnosti sedanjega režima despotov, ki jim je izročena usoda tržaške province, moralo zgoditi: da so namreč ti vsako človečnost in resnično kulturo negirajoči in vsako dobro besedo in gesto izrabljajoči provincijalni potentati v črnih srajcah od škofa zahtevali, naj jim po že storjenih koncesijah žrtvuje končno še to, kar je v kulturnem življenju na tržaški zemlji rojenega slovenskega prebivalstva še ostalo v domačem jeziku in npravi živje v cerkvi, v domačem in cerkvenem verskem poduku, v cerkveni pesmi, na cerkvenih sprevodih. Saj je to že na več krajih tržaške škofije bilo po italijanskih duhovnikih našemu ljudstvu, na primer v Šmarju v krkavskem dekanatu, naravnost prepovedano in z zaporom po orožnikih sankcionirano. In ker Italijan dr. Fogarja ni hotel in ni mogel, ker je pravi katoliški škof po volji božji, svetega očeta in cerkve, ki ima nalogo, da uči vse narode in da brani njihova naravna prava in svobodo njihovega verskega življenja, zato se stavlja na sveto stolico nezasilna zahteva po odstavitvi škofa od ljudi, ki jim katolištva samega ni mar in ki so sami izjavili, da ga upoštevajo le toliko, kolikor ga morejo izrabljati v svoje nacionalne strankarske namene, kakor da je katoliška Cerkev pomožen urad za fašizem in za poitalijančevanje ter zasuznjevanje narodov po rimske orlu!

To je škandalozno stanje, ki se v čast Cerkev, človeštva in krščanske kulture ne sme delj tolerirati. Prepričani smo, da bo zadeva tržaškega škofa odjeknila po vsem katoliškem in civiliziranem svetu, ako že ni. Po pravici bi se moglo katoličanom očitati, da sami pomagajo Cerkev ponižati in zasuznjevat kot dekle uzurpatorjem, ki bi radi svojega duceja postavili za dejanskega poglavarja tudi nad katoliško Cerkev, ako bi vsi katoliki ne priskočili z jasno besedo in protestom na pomoč sveti stolici v obrambo ne samo škofa, ki naj se žrtvuje cesaropastičnim zahtevam fašistične stranke, ampak v obrambo katoliških in kulturnih principov in svetinj sploh, Zakaj, dočim na vsem svetu ni naroda in države, ki ne bi puščala manjšinam svobode vsaj na cerkvenem področju, in to ne prisiljena po kakšnih mednarodnih obvezah, ampak čisto sponatano, eksistira Italija, ki se ponaša z najstarejšo kulturo v Evropi, pa kljub konkordatu z nasiljem, po prefektnih, žandarjih in do zob oborožni milici in avangardi ljudem brani častiti Boga v maternem jeziku in — kar je najhujše — skuša Cerkev samo

MOLIJO ZA DEŽ

V obupu se je prebivalstvo krajev, prizadetih od suše, obrnilo k zadnjemu upanju, k molitvi. Slika kaže neko celo družino v Menominee, Wis., ki je pred hišo na prostem pokleknila k molitvi za dež.

prisliliti, da bi ji pri tem nekulturnem in nemoralnem delu dafekta, ki slovenski domači življenjski sovražnik in ki bi ga, če bi mogel, najrajši iztrebil, mobiliziral gospoda Segreta, senatorja mesta Trsta, tržaškega župana Salema, poslance, provincijalnega poglavarja in druge odličnejake, ki naj bi kot njegove marionete pritisnili na to zahtevo pečat ljudske volje "najzvestejšega mesta Trsta", ki pa je po ogromni večini na strani svojega škofa. Zgodilo se je pač to, kar se je spričo zahrtnosti, neobjektivnosti in brezobzirnosti sedanjega režima despotov, ki jim je izročena usoda tržaške province, moralo zgoditi: da so namreč ti vsako človečnost in resnično kulturo negirajoči in vsako dobro besedo in gesto izrabljajoči provincijalni potentati v črnih srajcah od škofa zahtevali, naj jim po že storjenih koncesijah žrtvuje končno še to, kar je v kulturnem življenju na tržaški zemlji rojenega slovenskega prebivalstva še ostalo v domačem jeziku in npravi živje v cerkvi, v domačem in cerkvenem verskem poduku, v cerkveni pesmi, na cerkvenih sprevodih. Saj je to že na več krajih tržaške škofije bilo po italijanskih duhovnikih našemu ljudstvu, na primer v Šmarju v krkavskem dekanatu, naravnost prepovedano in z zaporom po orožnikih sankcionirano. In ker Italijan dr. Fogarja ni hotel in ni mogel, ker je pravi katoliški škof po volji božji, svetega očeta in cerkve, ki ima nalogo, da uči vse narode in da brani njihova naravna prava in svobodo njihovega verskega življenja, zato se stavlja na sveto stolico nezasilna zahteva po odstavitvi škofa od ljudi, ki jim katolištva samega ni mar in ki so sami izjavili, da ga upoštevajo le toliko, kolikor ga morejo izrabljati v svoje nacionalne strankarske namene, kakor da je katoliška Cerkev pomožen urad za fašizem in za poitalijančevanje ter zasuznjevanje narodov po rimske orlu!

LEDENIKI BODO POKRILI EVROPO

Zdr. državah je že pogostokrat vstalo vprašanje, kaj bi nastalo v primeru, da bi ta tok nekega dne nenadoma menjal svojo smer ali pa celo popolnoma zginil. Na vprašanje, ali je ta možnost dana, to je, ali bi tok res lahko menjal svojo smer ali celo sploh zginil, niso mogli doslej izvedenci določno odgovoriti; vsi pa so si danes na jasnem glede posledice, ki bi jih taka sprememba imela na podnebje v Evropi in Ameriki. V vsej Severni Ameriki bi v tem primeru nastala nevarnost hude suše, ker bi se oblaki ne zdiral nad njo v smeri od Atlantskega oceana. Vsa atlantska vzhodna obala Zdr. držav bi se potem popolnoma izsušila in bi zadobila značaj strahotne stepe in puščave, čez kateriški obali čez Atlantski ocean proti Evropi. Gre za pravi tok, ki vsebuje toplo morje. Ta tok si ni razrezal struge med skalami in čez ravnine, temveč sredi Atlantskega morja. Temu toku se ima Evropa zahvaliti, da je podnebje razmeroma milo. Zalivski tok ne vpliva na evropsko podnebje samo s tem, da prinaša v njeno bližino ogromne količine toplejše vode (1—3 Celzija); bolj važen je njegov vpliv na tvorbo oblakov nad Atlantikom. Ta okolnost vpliva tudi na vetrove in na vse ozračje nad Atlantskim morjem.

Spričo važnosti zalivskega toka za podnebje v Evropi in v

ladovestiti silnega mraza, ki bi trajal od septembra do naslednje pomladi. Zopet bi nastopila prava ledena doba za Evropo. Ledeni pas bi se približal prav do Alp, kakor je bilo to v predzgodovinskih časih. Ves sever in severozapad evropske celine, predvsem torej Skandinavski polotok, kakor Dansko ter Velika Britanija, bi bili vse leto pokriti s snegom in ledom. Velemešta, ki se danes ponašajo s svojo civilizacijo pred vsem svetom, bi nenadoma izginila. Pokopali bi jih velikanski ledeniki, ki bi se neprestano pomikali proti jugu. Živahna industrijska središča na Francoskem, v Nemčiji in Angliji bi propadla. Nastalo bi preseleševanje narodov v smeri od severa na jug, kakršnega zgodovina še ne pozna. Ne samo človek bi ne mogel več živeti v teh krajih, temveč tudi živalstvo in rastlinstvo bi izginilo.

Severna Italija bi v tem primeru imela v poletnih mesecih podnebje, kakršno imajo danes Spitzbergi. Benedike bi torej bile največ časa v ledu zamrznjene. Samo v najtoplejših poletnih dneh bi morda sonce prodrlo strahotno megle nad mestom in poslalo skozi njo nekaj žarkov očarljive svetlobe. Boljše podnebje bi bilo tedaj kvečjemu še v južni Italiji. Toda niti tu bi sonce ne imelo več tiste svetlobe in toplote, kakor jo ima danes. Nad Evropo bi se stvorila neprodorna megla, ki bi zakrila tudi Španijo in dežele ob Tirenškem morju, prav tako kakor danes pokriva megla obal Labradorja kot nezrušljiv zid.

Vsa kultura bi se umaknila v smeri proti jugu. Tam bi tudi našli pasove, kjer bi uspevala rastlinstvo in človek. Ta srečna dežela bi bila današnja severna Afrika in strahotne puščave, ki se razprostirajo danes od Sredozemskega morja tja do srca Afrike. Tu bi vzkliklo novo življenje in ti kraji bi se spremenili v pravi paradiz, kjer bi človek, žival in rastlina našli živil v izo-

bilju. Tudi v srednji Afriki bi potem deževalo. Imeli bi tam toliko vode, da bi se tudi tla izpremenila v rodovitna polja. Po vsej verjetnosti bi tam nastalo novo središče človeške kulture.

Vprašanje, ali se svet res približuje novi ledeni dobi, so vremenoslovci postavili že pred stoletji. Ze tedaj so se oglašili najrazličnejši glasovi v tem pogledu. Če bi upoštevali samo izkušnjo in bi primerjali povprečno temperaturo v posameznih zimah, bi prišli do zaključka, da je to vprašanje brez praktične vrednosti. Učenjaki pa niso tega mnenja. Med njimi jih mnogo trdi, da je povratak ledene dobe glede na možnost vremenoslovskih izprememb nad Atlantskim oceanom, možen. Marsikateri vremenoslovci tostran in onstran Atlantskega morja celo trdijo, da se bo Evropa prav gotovo vrnila v ledeno dobo. Vremenoslovec E. Woresby je prišel do tega zaključka na podlagi proučevanja smeri in raznih izprememb na zalivskem toku.

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

Novi zemljevid Jugoslavije razdeljen v banovine, nove politične pokrajine Jugoslavije, je izšel in smo ravnokar prejeli novo pošiljatev in ga imamo zopet v zalogi. Vsem onim, ki so zadnje čase iste ga naročili, ga bomo te dni prejeli po pošti.

— Novi zemljevid je interesanten zlasti za one, ki ne poznajo nove razdelitve Jugoslavije v banovine. Ta v barve tiskan zemljevid pokazuje vse to. Kdor ga želi, si ga naj naroči. STANE S POSTNINO 30c, in se naroča od Knjigarna Amer. Slovenec 1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

krajni odbor, kateri upravljajo okrajne posle.

Od sedanjih sedem komisarjev je eden Slovenec in sicer iz sedmega okrožja, katerega zastopa Mr. John W. Pasich iz Buhla. Ako bo sreča mila že prej omenjenima kandidatoma v petem in šestem okrožju, potem bi imeli tri Slovence za komisarje, kar bi bilo gotovo Slovincem v čast. — V 60. volilnem okrožju kandidira za State Representative Slovenec John Golob iz Hibbinga. V 60. okrožju spadajo Hibbing, Chisholm, Buhl in nekoliko manjših naselbin. — Vse rojakom kandidatom želim obilo sreče pri volitvah.

John J. Sterle, preds. kluba št. 9 A.J.Z.

DRUŠTVA: SV. JANEZ, SV. ANA IN BARAGA K.S.K.J. Milwaukee, Wis.

Pripravljali odbor zgoraj omenjenih društev se najpriscrneje zahvaljuje vsem, ki so se udeležili naše skupne proslave Materinskega dneva dne 13. maja v S. S. Turn dvorani. Zahvaljujemo se sobr. Oblaku, predsedniku dr. sv. Janeza, za otvoritev programa, Father Gladeku za lep in pomenljiv govor materam, Father Korenu za ginljiv govor v angleščini mladini, sobr. Franciču, glavnemu nadzorniku za lepe besede, in Mr. Stautu za krasno pesem.

Zahvaljujemo se cerkvenemu pevskemu zboru, ki je pod spretnim vodstvom org. Miss Koren lepo zapel, in Girls Drill Team S.Z. št. 12, ki so pod vodstvom Miss M. Novak tudi lepo zapele. Zahvaljujemo se skupini fanov dr. Baraga za njih ubrano petje. Ljubki prizor so bili naši mali, različno so deklamirali in lepo so igrali. Hvala staršem, ki so otroke poslali in lepa hvala Father Gladeku, ki se je trudil in otroke naučil. Zahvaljujemo se vsem, ki so kaj prinesli, prišli in potrošili in tako pripomogli do boljšega gmotnega uspeha. Lepa hvala igralcem in prav lepo hvala delavcem in delavkam, mlajšim in starejšim.

Vse naše cenjene goste prosimo, da nam oprostite, kar ni bilo kot bi moralo biti. Pregovor pravi, da vaja naredi mojstra. Mi se hočemo pridno vaditi in vas prihodnji Materinski dan presenetiti s prvovrstno pestrežbo. Pripravljali odbor.

"Naš list 'Amer. Slovenec' je trdnjava, ki je ne sme premagati tudi njen najhujši sovražnik, depresija!"

MALA FILMSKA ZVEZDA

Pet let stara Shirley Temple, ki že uživa sloves filmske zvezde. Kljub temu pa se pri papanu počuti še najbolj zadovoljno.

'Presv. Srce Jezusovo'

je ime knjižici, ki smo jo pravkar prejeli v zalogo. — Knjižica je posvečena Presv. Srcu Jezusovemu, katero se časti in moli tekom meseca junija. Za vsak dan v juniju je posebno berilo, kakor na pr. v Šmarinah na čast Mariji Kraljici Majnika. V stari domovini se zelo razširja čiščenje Presv. Srca Jezusovega v mesecu juniju in imajo tekom junija pobožnosti na čast Presv. Srcu prav tako, kakor tekom majnika na čast Mariji. — Knjižico je spisal preč. g. Martin Jurhar, mestni župnik v Brežicah in je zelo priporočljiva za vsakega častilca Presv. Srca Jezusovega. Knjigo, ki je lepo iskana in lepo vezana, vsakemu toplo priporočamo. Stane s poštnino vred 65c, kar je poslati na:

KNJIGARNA AMER. SLOVENC 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Novi zemljevid Jugoslavije

razdeljen v banovine, nove politične pokrajine Jugoslavije, je izšel in smo ravnokar prejeli novo pošiljatev in ga imamo zopet v zalogi. Vsem onim, ki so zadnje čase iste ga naročili, ga bomo te dni prejeli po pošti.

— Novi zemljevid je interesanten zlasti za one, ki ne poznajo nove razdelitve Jugoslavije v banovine. Ta v barve tiskan zemljevid pokazuje vse to. Kdor ga želi, si ga naj naroči. STANE S POSTNINO 30c, in se naroča od Knjigarna Amer. Slovenec 1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis. Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite naše podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Telefon: 85 — Res. 4080-W

"Dnevi v Bogu"

je ime zelo primerni molitveni knjižici žepne oblike. — Ta knjižica ima za vsak dan v letu primerno kratko molitev, s katero se Bogu vdane duše priporočajo Milosti Božji vsaki dan. — Eno minuto, dve, vzame, da prečitaš kratko dnevno priporočilno molitev. — To je knjižica za stare in mlade in vsak jo je vesel, ki jo dobi v roke. — Nabavite si jo tudi vi čimpreje, ker veseli jo bote tudi vi. Knjižica stane lepo vezana v platno:

Zlata obreza, lepo vezana ..... \$1.25 Rudeča ali plava obreza 85c

Narocilom priložite potrebni znesek in pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 W. 22nd STREET CHICAGO, ILL.

ZAMETENE STOPINJE

Spisal
HENRY BORDEAUX

Prevela
KRISTA HAFNER

Tega in onega je zavedla radovednost in spraševal je otroka, o katerem so vedeli, da je njena hči; vlačila je za seboj vedno zaposleno gospo Acherjevo in kakor povsod drugod je bila tudi tu že vsem znana in povsod priljubljena. Med hotelskimi otroki, ki so bili skoraj sami Nemci in Angleži, s polnimi lici in rdeči ko nove igrače iz Nürnberga, se je ona odražala po svoji medli blodosti, lahni ljubkosti in bistroumnosti.

"Kdo je ta gospa?" jo je nekdo vprašal.
"Moja mamica je."
Beseda "mamica" je zanjo pomenilo vse, za tujce pa nič.

In če je kdo še silil vanjo, je široko odprla prezgodaj zbužene oči, ki so tujca skoraj neprijetno dirnile, potem pa je molčala.

"Torej nimaš očeta?" so jo vprašali nekoč.

Nima očeta? Izbruhnila je v smeh ob tej misli. Nima očeta? Kako le morejo biti ljudje tako neumni! Stvar je morala povedati svoji veliki prijateljici, Silviji Monestier, ki se je že pred njo naselila v Cauxu. Toda Silviji se stvar ni zdela tako smešna. Kaj lahko je biti brez očeta, saj tudi ona ni imela mame! In kakšen oče je to, ki ga nikoli ne vidiš? Po spreodu, med katerim sta se to pogovarjali, je Julka pridrevela v sobo:

"Mama, zakaj ni atka nikoli k nam?"

Tereza Romenay se je čudila tej razburjenosti; posadila je ljubljeno na kolena, da jo pomiri in da ji prikrije žalost.

"Saj kmalu pride."

"Kdaj?"

"Jutri ali pojutrišnjem."

"Ne! Jaz ga hočem videti takoj. Kakšen oče pa je to, ki ga nikoli ne vidimo?"

"Nu, nu, le tiho bodi! On dela, zida lepe hiše in je že na poti k nama."

Toda Julka se je razjezila in se ni dala tako hitro umiriti; vprašanje, ki ga je zdaj zastavila, je bilo brezsrčno.

"Kaj ga tudi tako dolgo ne bo, kakor Vas ni bilo, mama?"

Sama se je čudila, da je kaj takega vprašala; temno je slutila, da ni prav ravnala, da je stori-la nekaj, kar ne bi bila smela, ali še kaj hujšega: da je bila zlobna; oklenila se je matere okoli vratu in z jokajočim glasom pohitela:

"Toda, zdaj ne smete več oditi!"

Kljub ljubi sedanjosti se je torej vendarle spominjala časov, ko je bila mama zanjo mrtva, ko je ni več videla, na katero je bila pozabila. Zakaj nima nikoli očeta in matere hkrati kakor drugi otroci — razen Silvije Monestier . . . In Terezija Romenay, ki jo je vsa nemirna in trepetajoča skušala potolažiti, je mahoma začutila njen smeh ob sebi. Srečna leta, ko ima srce peruti in se v svojem poletu ustavijo le za hipec.

"Kaj vendar imaš, mala?"

"To je gospod Monestier."

In šla je za mislijo, ponavljala govore, ki jih je bila slišala, in razlagala, da je gospod Monestier Silvijina pestunja. Celo oponašala ga je: "Prehladila se boš, prevroče ti je; z ruto se ogrni, z robcem si obriši obraz!" Niti za minuto ni pustil Silvije pri miru in vsi so se norčevali iz njega, celo Nemka, gospodična Irma, ki se uči francosko.

"Katera Nemka?"

"Nu, Monestierjeva vendar! Skupno trgata cvetice in jih spravljata v veliko škaflo. Silvija ji pa zadaj jezik kaže."

"Silvija ni vljudna."

"Oh, kar prav ima! Gospodična Irma ji hoče vzeti atka."

In kar na mestu je Julka oponašala njen hrpavi glas, doktorski naglas in naglo tujkino

kretnjo:

"Otroke je treba privaditi mrazu in utrujenosti," je ponavljala njene nauke.

"Julka! Julka! Boš videla, huda bom!"

Pripovedovanja, razmišljanja Julkina in Monestierjevi obiski so bili edina vez, ki je družila gospo Romeynayevo z ostalimi gosti. Toda tudi obiski Silvinijenega očeta so postajali čedalje redkejši. Prav gotovo so mu dale cvetice, ki jih je nosil domov v zeleni škafli, toliko posla, ali pa ga je zadrževala gospodična Irma. Ta samota je bolnici dobro dela. Njeno izmučeno telo, ki je spocetka trpelo ob vsakem gibu, se je polagoma utrjevalo. Prve dni je živela samo s telesom, zdaj, ko je čutila smrt že tako blizu sebe, je dobilo zanjo življenje nov, čuten čar, ki ga je s lastjo uživala in se mu sama čudila. Čutila je, kako se ji pretaka življenje kapljica za kapljico po žilah, poslušala ga je, kako je redno udarjalo v njej kakor ura, in neprestano je uživala pri tem. Podrobno je mislila nanj: ta posel jo je tako prevzel, da ni mislila na ničesar drugega več. Večkrat si je očitala to otrplost; pa prav zaradi nje so se ji moči hitro vračale. Večkrat se je je hotela otresti, toda takoj se ji je vselej zopet povrnila. Pozneje je hotela urediti svoje zmedene bridkosti in upanja, ki jih je prinesla s seboj iz celice na Velikem Svetem Bernardu. Zdaj tega še ni zmogla. Potrpela je morala sama s seboj kakor z ubogo, preizkušano in zmučeno bolnico, ki le počasi okreva.

Sprva se ni čudila Markovi odsotnosti. Gotovo so ga posli zadrževali. Saj noben delaven mož ne gleda rad ženske v naslanjaču, ki ji ne more pomagati. Bolje je, da ga ni tu. Brez dvoma je iz same obzirnosti prepustil času, da utrdi njuno spravo. Še vedno so ji pele v ušesih nepričakovane besede, prve, ki jih ji je bil izpregovoril: "Terezika moja!" . . . in vsa raznežena je plakala nad njim in nad seboj.

Kako dobro, razkošno je poskrbel zanjo v Cauxu, skoraj prerazkošno! Toda: je li ni, vedno obsipal z vsemi ugodnostmi? Stanovanje na voglu, ki ga je imela v najemu, je imelo salon — katerega je steklena stena ločila od predsobe, ki so jo lahko hitro spremenili v obednico — in poleg njega dve razsežni sobi: v eni sta stanovali gospa Acherjeva in Julka, v drugi pa ona. Komaj da je mogla stopiti na noge, je počasi stopicala do velikih, steklenih vrat, ki so vodila na balkon, odkoder se je nudil razgled na dve strani. Na prvi je videla pogorje Oberlanda in njegove doline, obrasle s smrečjem, zelene pašnike in pečine Jaman; na drugi strani pa se je razgrinjalo jezero v vsej dolžini, od ustja Rone do konice Vvoire, na obzorju pa so bile Savojske in Valaisanske Alpe.

Samo ta zadnja skupina jo je zanimala. Po ure in ure je sedevala nepremično in opazovala, kako se spreminjajo sence. Nobena dežela na svetu ne vpliva tako pomirljivo na nemirne in razdražene živce. Nebo, voda in vse stvari se družijo in vabijo k počitku, k miru in navdihu-jejo želje po lagodnem življenju.

V duhu se je zazrla v preteklost. Za pečino Ville neuve, zadaj za Dent du Midi s sedmimi vrhovi, kjer se nežno razgrinja jezero, je razločila ob jasnem vremenu ledenik Trient, in še bolj zadaj — ni li tam gora, ki je ni razločila, ki pa jo je videla v duhu, gora njenega trpljenja? Z grozo se je odvrnila od nje, pa jo znova poiskala.

(Dalje prih.)

"Amer. Slovenec" je vez, ki nas druži, da se razkropljeni med tujci, ne izgubimo med njimi.

COLUMBIA PLOŠČE

- 25084—Nočni čuvaj
Pevce na note 75c
- 25085—Cingel congel
So pičice zbrane, ženski duet in klavir.....75c
- 25086—Še kikelco prodala bom
Gor čez jezero, Anton Šubelj bariton.....75c
- 25087-F—Tiha luna, moški kvartet, petje.
Rojakom, moški kvartet, petje 75c
- 25088-F—Takrat v starih časih, moški kvart., petje
Pozdrav, moški kvartet 75c
- 25089-F—Kje je moj mili dom, narodna,
Moja ljubca je. . . , narodna, Ant. Šubelj.....75c
- 25090-F—Megla v jezeru, narodna,
Zaspancek, narodna, Ant. Šubelj 75c
- 25091-F—Oj pastirčki, božji ljubljenci.
Vsi verni kristjani, božična, poje A. Šubelj.....75c
- 25093-F—Moja Francka,
Potepuh, valček, harmonika 75c
- 25095-F—Sladke vijolice, valček,
Double Eagle, koračnica, harmonike 75c
- 25096-F—Treba ni moje ljubce plavšati,
Ko pičica ta mala, požete M. Udovič in J. Lavše.....75c
- 25097-F—Dekle to mi povej,
Pastir, bariton, A. Šubelj.....75c
- 25098-F—Golobička, polka,
Repač, banda, dve harmoniki 75c
- 25099-F—Zvedel se mnekaj novega,
Micka, ženski duet, Udovič in Lavše 75c
- 25100-F—Zagorski zvonovi, narod. pesem,
Vsi so prihajali, nar. pesem; poje A. Šubelj.....75c
- 25101-F—Bleški valovi, valček,
Lepa Josefa, polka, harmonika, Špehek 75c
- 25102—Morje adrijsko, pevsko društvo Zora,
Ciciban, bariton Ant. Šubelj 75c
- 25103—Moj očka ima konjička dva,
Urno stopaj; Špehek in sin, harmonike.....75c
- 25104-F—Gozdniček je že zelen,
Po gorah je ivje, petje Udovič in Lavše.....75c
- 25106-F—Al' me boš kaj rada imela,
Ljubca moja, kaj si strila, petje, sestri Mihilič.....75c
- 25107—Dobro jutro, ljubca moja,
Ke dan se zaznava, žensko petje, duet.....75c
- 25108—Od kje si dekli ti doma, valček
Zgaga polka, Lovšin, harmonika 75c
- 25109—Je pa davi slanca padla
Pojmo na Stajersko, A. Šubelj in A. Madic.....75c
- 25110—Ljubca, kod si hodila,
Čez tri gore, petje, A. Šubelj in A. Madic.....75c
- 25111—Leži, leži ravno polje,
25112—Oh, ura že bije, duet,
Narodne pesmi, M. Udovič in J. Lauše.....75c
- 25113—Iz dolenskih gor, polka,
Dobro jutro, hišni očka, petje zbor "Domovina".....75c
- 25114-F—Dekleta in kmečki brivnici,
Pridi sveti Martin, Adrija in Dajčman.....75c
- 25115—F—Jest pa eno ljubco imam,
Imam deklo v Tirolah, Udovič in Lauše.....75c
- 25116—Dobro srečo za kravo rdečo,
Zivela je ena deklica, Adrija-Dajčman 75c
- 25117—Selsko veselje,
Ljubca je videla, ženski duet 75c
- 25120—Pod okence pridem, Ropas in Šubelj,
Ko so fantje po vasi šli, Ropas-Banovec-Šubelj.....75c
- 25123—Šinoci je pela, Oj drev pa grem snubit jo,
Pjaninarica, pevski zbor Domovina 75c
- 25125—Dober večer, ljubo deklo,
Moja kosa je križavna, duet Banovec in Šubelj.....75c
- 25126—Vetrček po zraku gre,
Kaj sem prisluzil, Udovič in Lauše 75c
- 25127—Brez cvenka in brez soli,
Predpustna, kom. scene, pevci Adrije, Hoyer trio.....75c
- 25128—Katarina, polka,
Moja ljubca, valček, Hoyer trio 75c
- 25129—Gozdni valček,
Veseli godec, polka, igra Hoyer trio.....75c
- 25130—Velikonočna, 1. in 2. del, duet, moški in ženski gl.....75c
- 25131—Lovska,
Kdor hoče furman bit, ženski duet 75c
- 25132-F—Na morju, 1. in 2. del, pojejo pevci Adrije,
igra Hoyer Trio 75c
- 25133-F—Prodana nevesta,
Oj dobro jutro junfca 75c
- 25134-F—Kranjski Janez v New Yorku, 1. in 2. del, zelo
zanimivo in humoristično 75c
- 25135-F—Večerni valček,
Hopsasa polka, Hoyer Trio 75c
- 25136-F—Po gorah grmi in se bliska, duet,
Na klopci sva sedela, duet 75c
- 25137-F—Tam kjer lunica, narodna, Vičar tenor,
Škrjanček, narodna— Vičar tenor 75c
- 25138—Vesela Urška, valček,
Ribčan Urban, polka, Hoyer Trio 75c
- 25139—Kadar boš ti vandrat šu . . . , duet,
Uspavanka, duet, gdč. Loushe in Udovič.....75c
- 25142—Jest pa za eno deklico vem,
Spomin, dueta, pojeta gdč. Mary Udovič
in Josephine Laushe 75c
- 25143—Samo Tebe ljubim, valček,
Krasna Karolina, polka, igra Hoyer Trio.....75c
- 25144—Pojmo veseli zdravičko,
Hišica pri cest' stoji, poje gdč. Udovič-Lovše.....75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati na avznost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST CERMAK RD..

CHICAGO, ILLINOIS

O TEM IN ONEM

INDUSTRIJALNO DELO DOMA

Predsednik je izdal eksekutiven ukaz, s katerim se dovoljuje delo doma (home work) ljudem, ki ne morejo delati v tovarnah vsled kake poškodbe, telesne hibe, vsled nekaterih bolezni, starosti, ali ker morajo ostati doma, da oskrbujejo kako bolno ali invalidno osebo. To dovoljenje se daje pa le pod pogojem, da domači delavci (homeworkers) dobivajo isto plačo, katera se plačuje v tovarnah ali drugih delavnicah.

Takoj za delom otrok se je industrijalno delo doma smatralo kot resno socialno zlo. Trdi se, da kontraktorji zaposlujejo približno milijon delavcev in delavk, ki pošiljajo blago iz tovarn na dom delavcev, da ga tam predelujejo. Krojaško delo in delo šivilj je največji vir dela doma. V raznih krajih pa se tudi druge stvari izdelujejo doma, kot na pr. natanje gumbov in igel, izdelovanje cenih draguljev, papirnatih škaflic, natanje korav, izdelovanje senčnikov za svetilke, igrači itd.

Delodajalci domačih delavcev so večinoma mali in nestalni obrtniki, ki imajo malo kapitala in so odvisni od cenih mezd za svojo produkcijo. Zaposlenci so večinoma ženske, ki jim dostikrat tudi otroci pomagajo. To industrijalno delo cvete zlasti v najrevnejših delih velemešt. Preiskave so dognale, da večji del teh domačih delavcev so Italijani. Ali tudi druge tujerodne skupine, pa celo tujaki rojeni Amerikanci in črnici so obilno zastopani.

Preiskave, izvedene pred vpeljavno NRA kodeksa, so pokazale skrajno izrabljanje te skupine delavcev. Tako, v Pennsylvaniji, tekem leta "prosperitete" 1928 je povprečna tedenska plača odraslega domačega delavca znašala \$4.40 in povprečna urna mezda je bila 16 centov. V New Yorku je povprečna tedenska plača znašala \$78.50 v industriji moških kravlat, do \$388 v izdelovanju jadrastih puhov. Imamo celo slučaje, ko so domači delavci na deželi dobivali nič več kot 2 centa na uro, ozir. 25 do 50 centov na dan.

Dolge ure dela, nizke plače, nestalo zaposlenje, otroško delo in okoliščine, preteče zdravju delavcev in javnosti, so bile glavno zlo industrijalnega dela doma.

Mnoge države so izdale regulacije glede te vrste dela. Z uvedbo NRA kodeksa je bil storjen prvi poskus, da se ravnava s tem vprašanjem na vsenarodni podlagi. Izmed industrij, pri katerih je popolnoma prepovedano oddajanje dela za izgovarjanje doma, so sledeče: bluze in krila, obleke in suknje, prtijage in luksuzno usnjato blago, moderci in brazilji, ženske obleke, kuverte, prigrbanje papirnatih škaflic, dragulji, klobuki, spodnje perilo, kotinasto blago (razun vazenje). Druga skupina industrij, pri katerih naj se domače delo prepove po preteku gotove dobe, so sledeče: umetne cvetlice in peresa, atletično blago, moška oblačila, podveze za moške, moške kravate, igrače itd.

Našlo se je pa, da nekateri domači delavci, ki so se tekom let prilagodili temu delu in so od tega odvisni, bi mnogo trpeli vsled takojšnje prepovedi takega dela. To je razlog predsednikovega ukaza, ki napravlja izjeme za nekatere domače delavce. Ali prejšnje izrabljanje je postalo nezakonito in se domačim delavcem morajo plačevati iste mezde, ki prevladujejo v dotični industriji pod do-

ZNAJDIRTELJ ŠAHOVSKEGA STROJA

Letos je minilo 200 let, odkar se je v Bratislavi rodil genialni mehanik Fakras Kempelen, ki ga zgodovina še danes pozna kot izumitelja skrivnostnega šahovskega stroja.

Kempelen, ki je uživel na Dunaju kot svetovalec cesarice Marije Terezije velik ugled, je izumil prvi uporabni pisalni stroj, ki je podlaga današnjih pisalnih strojev. Izpopolnil je parni stroj in si je zanj pridobil več patentov na Angleškem. V schonbrunskem dvornem parku je ustvaril mehanizem vodomet, ki deluje še danes. Kot izbornega bakroreza ga je Franciškova akademija lepih umetnosti izvolila za častnega člana. Največ slave pa si je pridobil s svojim šahovskim strojem, zaradi katerega so ga sodobniki proglasili za "čarovnika."

Ta stroj, katerega mehanizem še danes ni znan, je bil na zunaj podoben šahovski mizi, za katero je sedel iz lesa izrezljan, bradat Turak, ki je pri vsaki nepravilni potezi živega partnerja nezadovoljno zmajal z glavo in prekinil igro. Nihče ni bil sposoben, da bi dobil partijo proti temu neživemu igralcu, tudi največji tedanji mojstri ne. Izumitelj, ki je svojo pripravo razkazoval po Evropi, je samo enkrat izdal skrivnost svojega stroja, in sicer kralju Frideriku Velikemu, ki je pa moral obljubiti, da stvari ne bo povedal dalje. Pravijo, da je kralj tedaj s smešnom vzklilnil, da bi mogel tudi otrok uganiti to skrivnost, tako lahka je. Vendar je ni uganil noben znanstvenik in šahist, ki se je kdaj bavil z njo. Neka anekdota pripoveduje, da je Napoleon Veliki nekega dne igral s tem šahovskim avtomatom in je bil tako razdražen nad izgubljeno partijo, da je lesenemu Turku prisolil zaušnico — a ta zaušnica ni zalegla, da bi tudi nadaljnjih partij ne izgubil.

Po Kempelenovi smrti je avtomat podedoval njegov sin in iz njegovih rok je prišel v celo vrsto drugih rok, dokler si ga ni l. 1850, nabavil muzej v Filadelfiji. Tu je kmalu potem zgorel, ne da bi ga utegnili pregledati in proučiti. Tako je ostal njegovo bistvo neznan do današnjega dne.

SVETI MEČ ROMANOVIH NAJDEN

V nekdanji zimski palači carske rodbine v Leningradu so pred kratkim popravljali kos zidu, ki se je krusil. Pri tem so našli v zid zazidano železno kaseto z zasebnim pečatom zadnjega carja. V kaseti je bil meč Romanovih s 36 demant. Priložen je bil listek z besedilom: "Sveti meč Romanovih ne sme priti v sovražnikove roke!" Meč so izročili najditelji Revolucionarnemu muzeju. Na državnem meču se še jasno čitajo besede: "Za carja — za domovino — za vero!" — Sovjetska vlada bo prodal meč in upa, da bo dobila zanj več milijonov rubljev.

Ali so res ljudje na Marsu?

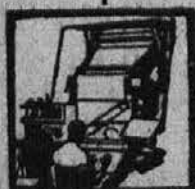
Tega do danes še nihče ne ve. --

Ampak vedo pa vsi ameriški Slovinci, da imamo v Ameriki samo eno slovensko katoliško tiskarno

AMERIKANSKI SLOVENEK

ki izdeluje vsa tiskarska dela za posameznike, društva, župnije, itd. Kadarkoli rabite kakoršnekoli tiskovine, pišite nam za cene. Katoliška društva, katoliški Slovinci, ne pozabite gesla:

SVOJI K SVOJIM!

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.